

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

22 mai 2012

PROPOSITION DE LOI**relative à l'acte d'avocat**

AMENDEMENTS

N° 1 DE MME ÖZEM ET CONSORTS

Art. 2

Remplacer cet article par ce qui suit:

“Art. 2. L'acte d'avocat est un acte sous seing privé qui relate l'accord des parties et qui est contresigné par les avocats de chacune des parties ou par l'avocat de toutes les parties si, dès l'origine, il a été conjointement consulté par celles-ci.

Il est dispensé de toute mention manuscrite exigée par la loi. Toutefois, sauf s'il est revêtu d'une signature électronique au sens de l'article 4, § 4, de la loi du 9 juillet 2001 fixant certaines règles relatives au cadre juridique pour les signatures électroniques et les services de certification, il est établi en au moins autant d'exemplaires qu'il y a de parties ayant un intérêt distinct et d'avocat(s) signataire(s).

Document précédent:

Doc 53 **1498/ (2011/2012):**

001: Proposition de loi de M. Giet et consorts.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

22 mei 2012

WETSVOORSTEL**betreffende de advocatenakte**

AMENDEMENTEN

Nr. 1 VAN MEVROUW ÖZEM c.s.

Art. 2

Dit artikel vervangen door wat volgt:

“Art. 2. De advocatenakte is een onderhandse akte die het akkoord tussen de partijen beschrijft en die wordt medeondertekend door de advocaat van elk van de partijen, dan wel door de advocaat van alle partijen, zo zij van de aanvang af gezamenlijk één advocaat hebben geraadpleegd.

Op de akte hoeft geen enkele anderszins bij wet opgelegde handgeschreven vermelding te worden aangebracht. Tenzij er een elektronische handtekening op werd aangebracht in de zin van artikel 4, § 4, van de wet van 9 juli 2001 houdende vaststelling van bepaalde regels in verband met het juridisch kader voor elektronische handtekeningen, de elektronisch aangetekende zending en certificatediensten, wordt de akte evenwel opgemaakt in ten minste evenveel exemplaren als er partijen met een verschillend belang en als er ondertekenende advocaten zijn.

Voorgaand document:

Doc 53 **1498/ (2011/2012):**

001: Wetsvoorstel van de heer Giet c.s.

Sans préjudice de l'application du faux civil, l'acte d'avocat fait pleine foi entre les parties contractantes et leurs héritiers ou ayants cause de l'écriture et de la signature des parties qui s'engagent."

JUSTIFICATION

L'amendement propose qu'un avocat consulté *ab initio* par l'ensemble des parties à l'acte puisse valablement contresigner cet acte sous seing privé. En ce faisant, l'avocat intervient donc en qualité de conseil de toutes les parties, ne pouvant favoriser l'une par rapport à l'autre et engage sa responsabilité à l'égard de toutes les parties.

Pour éviter toute complication résultant de l'application de l'article 1325 du Code civil, il importe de mentionner que l'acte sera établi en autant d'exemplaires que de parties ayant des intérêts distincts et d'avocats signataires, à l'exception de l'application de l'article 4, § 4, de la loi du 9 juillet 2001 fixant certaines règles relatives au cadre juridique pour les signatures électroniques et les services de certification.

Comme souligné par l'OBFG, "à partir du moment où les engagements sont pris en présence et sous l'éclairage d'au moins un avocat, le recours à des mentions manuscrites est superfétatoire." Afin de lever toute ambiguïté et de répondre à certaines critiques formulées, il n'est plus fait mention au sein de l'article 2 du contenu et de la date de l'acte.

Le faux civil fait référence aux articles 883 et suivants du Code judiciaire sur la procédure de vérification des écritures. Alors qu'en cas de vérification d'écritures, c'est à la partie qui se prévaut de l'acte qu'incombe la charge d'établir la sincérité de celui-ci, en cas de procédure du faux civil, la fausseté de l'acte doit être établie par celui qui l'attaque; il y a donc renversement de la charge de la preuve. La réserve de l'application éventuelle de la procédure du faux civil se justifie dans la mesure où une altération ou une falsification des données de l'acte pourrait intervenir postérieurement à l'intervention de l'avocat; de même lors de la signature de l'acte, il n'est pas exclu que se produise une usurpation d'identité ou que la signature ou l'écriture soit contrefaite.

Onverminderd de toepassing van de valsheidsprocedure levert de advocatenakte tussen de contracterende partijen en hun erfgenamen of rechtverkrijgenden een volledig bewijs op van de schriftelijke vermeldingen en van de handtekening van de partijen die zich aldus verbinden."

VERANTWOORDING

Met dit amendement willen de indieners bereiken dat de onderhandse akte ook geldig kan worden medeondertekend door een advocaat die alle partijen samen *ab initio* hebben geraadpleegd. Daardoor treedt die advocaat dus op als raadsheer van alle partijen, mag hij geen partij bevoordelen ten opzichte van een andere partij en is hij verantwoordelijk ten aanzien van alle partijen.

Om verwikkelingen te voorkomen als gevolg van de toepassing van artikel 1325 van het Burgerlijk Wetboek, is het van belang te vermelden dat de akte moet worden opgesteld in evenveel exemplaren als er partijen met een verschillend belang en als er ondertekenende advocaten zijn, onverminderd evenwel de toepassing van artikel 4, § 4, van de wet van 9 juli 2001 houdende vaststelling van bepaalde regels in verband met het juridisch kader voor elektronische handtekeningen, de elektronisch aangetekende zending en certificatediensten.

In dat verband heeft de *Ordre des Barreaux Francophones et Germanophone* (OBFG) het volgende gesteld: "à partir du moment où les engagements sont pris en présence et sous l'éclairage d'au moins un avocat, le recours à des mentions manuscrites est superfétatoire". Om dubbelzinnigheid uit te sluiten en in te gaan op bepaalde kritiek, wordt in artikel 2 niet langer gewag gemaakt van de inhoud en de datum van de akte.

De valsheidsprocedure staat tegenover de in de artikelen 883 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek omschreven procedure voor schriftonderzoek. In geval van schriftonderzoek moet het bewijs van de echtheid van de akte worden geleverd door de partij die zich op de akte beroept. Bij de valsheidsprocedure (artikelen 895 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek) moet de valsheid van de akte daarentegen worden aangetoond door de betwister van de echtheid ervan; de bewijslast wordt dus omgekeerd. De eventuele toepassing van de valsheidsprocedure is gerechtvaardigd doordat het steeds mogelijk is dat de akte wordt veranderd of vervalst na het optreden van de advocaat. Ook bij de ondertekening zelf van de akte is het niet uitgesloten dat iemand zich een valse identiteit aanmeet of dat een handtekening of een schriftelijke vermelding wordt nagemaakt.

N° 2 DE MME ÖZEM ET CONSORTS

Art. 4

Apporter les modifications suivantes:**1/ remplacer l'alinéa 1er par ce qui suit:**

“Lorsqu’il porte sur des obligations de somme et que les parties le prévoient expressément dans l’acte, celui-ci peut être déposé par l’avocat ou l’un des avocats signataires pour homologation au greffe du tribunal de première instance qu’elles désignent dans les six mois de sa signature ou dans tout autre délai indiqué et expressément accepté par les parties dans l’acte sans qu’il ne puisse être supérieur à 10 ans.”;

2/ compléter l'alinéa 2 par les mots suivants:

“L’acte est joint à la requête”;

3/ entre l'alinéa 2 et l'alinéa 3, insérer l'alinéa suivant:

“Au sens des articles 1028 alinéa 2 et 1030 à 1032 du Code judiciaire, la partie non requérante est assimilée à une partie intervenante.”

JUSTIFICATION

Il ne paraît pas opportun de se limiter aux articles précédemment mentionnés. D'une part, parce que la référence à l'article 1326 du Code civil peut notamment s'avérer injustifiée en raison de la dispense de toute mention manuscrite exigée par la loi et d'autre part, parce qu'il n'existe aucune raison d'exclure l'homologation d'un acte qui entérine des concessions non réciproques (2044 du Code civil).

Il paraît opportun de définir très précisément et par la voie de vocables juridiques appropriés le champ d'application de cette disposition légale en vue de lever toute ambiguïté sur les hypothèses dans lesquelles, par l'intermédiaire d'une procédure simplifiée, l'on permettra de lege lata de donner une force exécutoire à l'acte d'avocat. Ceci dans un souci de sécurité juridique en vue d'éviter notamment un détournement de cette procédure vers des matières relevant de la compétence exclusive d'autres professions juridiques.

Nr. 2 VAN MEVROUW ÖZEM c.s.

Art. 4

In dit artikel de volgende wijzigingen aanbrengen:**1/ het eerste lid vervangen door wat volgt:**

“Wanneer de akte betrekking heeft op een schuld-bekentenis voor een geldsom en ingeval de partijen zulks er uitdrukkelijk in opnemen, kan de advocaat of een van de ondertekenende advocaten de akte binnen zes maanden na de ondertekening ervan, dan wel binnen ongeacht welke andere aangegeven termijn van ten hoogste 10 jaar die uitdrukkelijk krachtens de akte door de partijen wordt aanvaard, met het oog op de homologatie worden ingediend ter griffie van de door hen aangewezen rechtbank van eerste aanleg.”;

2/ het tweede lid aanvullen met een zin, luidende:

“De akte wordt bij het verzoekschrift gevoegd.”;

3/ tussen het tweede en het derde lid een lid invoegen, luidende:

“Voor de toepassing van artikel 1028, tweede lid, als ook van de artikelen 1030 tot 1032 van het Gerechtelijk Wetboek, wordt de niet-eisende partij gelijkgesteld met een tussenkomende partij.”

VERANTWOORDING

Kennelijk is het niet wenselijk zich te beperken tot bovenvermelde artikelen. Enerzijds omdat de verwijzing naar artikel 1326 van het Burgerlijk Wetboek met name ongerechtvaardigd kan blijken te zijn wegens de vrijstelling van enige bij wet vereiste, geschreven vermelding, en anderzijds omdat er geen enkele reden is om de homologatie uit te sluiten van een akte die niet-wederkerige toegevingen bekrachtigt (artikel 2044 van het Burgerlijk Wetboek).

Een zeer nauwkeurige omschrijving, met passende juridische bewoordingen, van de werkingssfeer van deze wetbepaling lijkt aangewezen, teneinde elke dubbelzinnigheid weg te nemen omtrent de hypothesen waarbij het lege rata, via een vereenvoudigde procedure, toegestaan zal zijn uitvoerbare uitwerking te verlenen aan de advocatenakte. Doel daarvan is voor rechtszekerheid te zorgen om in casu te voorkomen dat die procedure oneigenlijk wordt aangewend voor materies waarvoor uitsluitend andere rechtskundige beroepen bevoegd zijn.

Il paraît opportun de permettre aux parties de prolonger le délai dans lequel l'acte doit être déposé et ce notamment en cas d'accord sur termes et délais pouvant s'étendre sur plusieurs années. Le terme maximal de 10 ans a pour correspondance le délai de prescription général des actions personnelles (article 2262*bis* du Code civil).

L'alinéa 2 s'inspire de l'article 1733, al.2 du Code judiciaire qui concerne l'homologation d'un accord dans le cadre d'une médiation volontaire. Comme le souligne l'OBFG, "L'objectif étant identique, il paraît opportun de reproduire ici un mécanisme identique."

Il est précisé que l'acte doit être joint à la requête.

Un nouvel alinéa est ajouté permettant au juge, saisi sur la requête d'une partie, de convoquer en Chambre du conseil, le requérant et la partie non requérante assimilée à une partie intervenante (article 1028, alinéa 2 du Code judiciaire). De plus, par voie de conséquence, les articles 1030 à 1032 du code judiciaire seront applicables (notification et recours).

Dans un souci de sécurité juridique, il convient de ne pas limiter le refus d'homologation par le président du tribunal de première instance aux actes contraires à l'ordre public mais d'ajouter également les termes mentionnés dans l'article 1733, alinéa 2, qui protègent les intérêts des enfants mineurs.

Par ailleurs, rien n'empêcherait que l'acte contresigné par un avocat, répondant aux conditions de la présente proposition de loi, soit rendu exécutoire suivant le processus du dépôt pour minute chez un notaire.

N° 3 DE MME ÖZEM ET CONSORTS

Art. 5

Remplacer cet article par ce qui suit:

"Art. 5. Dans les cas visés à l'article 4, la convention ou l'obligation reproduit le texte de l'article 4. À défaut, elle ne pourra faire l'objet de l'homologation que cet article prévoit."

Het is voorts wenselijk de partijen toe te staan de termijn te verlengen waarbinnen de akte moet worden ingediend, te weten bij overeenstemming over de voorwaarden en termijnen, die verscheidene jaren kunnen omvatten. De maximumtermijn van 10 jaar stemt overeen met de algemene verjaringstermijn voor persoonlijke rechtsvorderingen (artikel 2262*bis* van het Burgerlijk Wetboek).

Het tweede lid is geïnspireerd op artikel 1733, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, in verband met de homologatie van een overeenkomst in het kader van vrijwillige bemiddeling. De *Ordre des barreaux francophones et germanophones de Belgique* (OBFG) stelt namelijk het volgende: "L'objectif étant identique, il paraît opportun de reproduire ici un mécanisme identique."

Er wordt gepreciseerd dat de akte bij het verzoekschrift moet worden gevoegd.

Er wordt een nieuw lid toegevoegd, op grond waarvan de rechtbank waarbij de zaak op verzoek van een partij aanhangig is gemaakt, in raadkamer de eiser mag oproepen, evenals de niet-eisende partij, die met een tussenkomende partij gelijk wordt gesteld (artikel 1028, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek). Bijgevolg zullen bovendien ook de artikelen 1030 en 1032 van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing zijn (kennisgeving en beroep).

Met het oog op rechtszekerheid mag de voorzitter van de rechtbank alleen de homologatie weigeren van de akten die strijdig zijn met de openbare orde, maar moet een en ander worden aangevuld met de bepalingen die zijn vervat in artikel 1733, tweede lid, ter bescherming van de belangen van minderjarige kinderen.

Bovendien zou niets verhinderen dat, overeenkomstig de procedure inzake neerlegging als minuut bij een notaris, uitvoerbare uitwerking wordt verleend aan een door een advocaat medeondertekende akte, die aan de in dit wetsvoorstel in uitzicht gestelde vereisten voldoet.

Nr. 3 VAN MEVROUW ÖZEM c.s.

Art. 5

Dit artikel vervangen door wat volgt:

"Art. 5. In de in artikel 4 bedoelde gevallen wordt in de overeenkomst of de verbintenis de tekst van artikel 4 opgenomen. Indien dat niet het geval is, mag niet worden overgegaan tot de in dat artikel bedoelde homologatie."

JUSTIFICATION

Selon l'OBFG, la sanction de la nullité de l'acte est inadaptée, il semble plus opportun de prévoir que l'irrespect de l'obligation de reproduire les termes de l'article 4 conduise à une impossibilité d'homologation.

Özlem ÖZEN (PS)
Valérie DÉOM (PS)
Christian BROTCORNE (cdH)

N° 4 DE MME DÉOM ET CONSORTS

Art. 4

À l'alinéa 3, après les mots "contraire à l'ordre public" **insérer les mots** "*ou s'il est contraire à l'intérêt des enfants mineurs*".

Valérie DÉOM (PS)
Özlem ÖZEN (PS)
Christian BROTCORNE (cdH)

VERANTWOORDING

De OBFG geeft aan dat de nietigheid van de akte als sanctie onevenredig zwaar is. Het lijkt derhalve meer aangewezen te bepalen dat het niet voldoen aan de verplichting in de overeenkomst of de verbintenis de tekst van artikel 4 op te nemen, ertoe leidt dat niet tot homologatie mag worden overgegaan.

Nr. 4 VAN MEVROUW DÉOM c.s.

Art. 4

In het derde lid, na de woorden "met de openbare orde", **de woorden** "*of met het belang van het minderjarige kind*" **invoeegen**.